

Vågan havnevesen KF

Årsmelding 2020

Vågan Havnevesen KF - Årsmelding for 2020

Oppsummering:

Vågan havnevesen KF er som alle andre sterkt berørt av pandemien som rammet Norge våren 2020. Hurtigruten ble i mars redusert til en godsrute mellom Bodø og Kirkenes med 2 mot normalt 11 skip og anløp hver tredje dag. Frekvensen ble senere økt til 5 skip som i normalrute anløp hver annen dag omtrent. Samtidig var det svært få passasjerer som reiste med hurtigruten. Samtlige av ca 35 bestilte cruiseanløp ble kansellert. Flere av våre leietakere fikk noe redusert husleie våren 2020, etter henvendelse og som følge av situasjonen. Samlet sett har vi beregnet bortfall av forventede inntekter som er direkte tilknyttet covid-19 til kr. 3.148.307,- for Vågan havnevesen KF i 2020.

Samtidig fikk vi en svært god fiskerisesong med godt besøk av fartøy. Fiskerinæringen og den maritime klyngen i vår kommune ble mindre rammet av pandemien. Vi opplevde også en stor tilstrømming av norske turister sommeren 2020, noe som ble svært viktig for lokal handel, reislivsnæringen og aktivitet i havnene. Pandemien medførte en betydelig nedgang i gods og tonnasje til våre havner, og her er reduksjon av hurtigruten og bortfall av cruisebesøk årsakene til nedgangen.

Pandemien medførte en betydelig redusert omsetning for Vågan havnevesen KF. Vi tilpasset oss situasjonen ved å sørge for en svært nøktern og effektiv drift. Vi fikk også innvilget halvering av avdragsbetaling av vår gjeld. Oppsummert ga den økonomiske driften oss et positivt netto driftsresultat på kr. 2.322.730,-, og et regnskapsmessig mindreforbruk etter budsjettdisposisjoner på kr. 686.000,-. Mindreforbruket avsettes til disposisjonsfond for å møte større planlagte investeringer de kommende år.

1. Om virksomheten

Navn:	Vågan havnevesen KF
Organisasjonsform:	Kommunalt foretak
Organisasjonsnummer:	970 190 686
Eier:	Vågan kommune
Postadresse:	Postboks 121, 8301 Svolvær
E-post:	vaganhavn@vagan.kommune.no
Hjemmeside:	www.vaganhavn.no
Besøksadresse:	Fiskergata 23, 8300 Svolvær
Antall ansatte:	5 personer i 4,2 stillinger

1.1 Formål og ansvarsområde

Vågan Havnevesen KF er et kommunalt foretak som eies av Vågan kommune. Foretaket skal sørge for å ha en strategisk havneutvikling, en rasjonell og effektiv havnedrift og føre tilsyn med trafikken i Vågan kommunes havner og sjøområde. Vi skal forvalte Vågan kommunes havnekapital med sikte på best mulig ressursutnyttelse for havnens brukere og kommunen.

Vågan havnevesen KF er kommunens havnefaglige organ og skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver som Vågan kommune er tillagt etter Havne- og Farvannsloven. Det er egne vedtekter for foretaket fastsatt av kommunestyret 14.12.2020.

1.2 Arbeidsmiljø, likestilling og tiltak mot diskriminering.

Vågan Havnevesen KF etterstreber å ha et godt arbeidsmiljø i foretaket. De faste ansatte består av 4 menn og 1 kvinner. Handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold 2015-2019 ble vedtatt av kommunestyret 30.06.2015, og Vågan havnevesen KF er omfattet av denne planen. Vågan havnevesen KF ivaretar sitt HMS-ansvar i samarbeid med Vågan HMS, og følger vedtatt plan for dette viktige område.

1.3 Etiske retningslinjer

Vågan havnevesen KF følger de etiske retningslinjene som er vedtatt av Kommunestyret, og organisasjonen har en bevisst holdning til å etterleve disse.

1.4 Forretningsetikk og ordentlighet

Vågan Havnevesen skal kjennetegnes av kvalitet, profesjonalitet og ordentlighet i all sin atferd. Vi har høy integritet og opptrer ryddig, både innad og utad. Vårt arbeid skal preges av helhetssyn til beste for kundene, eierne og medarbeiderne. Våre etiske verdier skal være ansvarlighet, integritet, respekt og lojalitet.

2. Havnestyrets beretning for 2020

Vågan havnestyre har 8 medlemmer med personlige varamedlemmer. Av dette velger Kommunestyret selv fem medlemmer med personlige varamedlemmer. For øvrig velges to styremedlemmer som skal representere brukerinteressene i havna, og en av disse skal representere fiskeriorganisasjonene.

Havnevesenets ansatte velger et medlem med personlig varamedlem til havnestyret.

Etter kommunevalget høsten 2019 består havnestyret av følgende sammensetning:

Styremedlem

Lena Hamnes (AP) leder
Børre Nilsen (SP)
Bjørnga Delp (AP)
Siri Elise Bjørngaas (H)
Egil Wiik (FRP)
Holger Pedersen(BR)
Vegard Gundersen (BR)
Odd Pedersen(ANS)

Varamedlem

Odd Arne Sandberg (SV)
John Rune Nilsen (SP)
Elisabeth Sørstrøm Nilsen (AP)
Edel Åsjord (H)
Ernest Albertsen (H)
Terje Amundsen (BR)
Vigdis Krane (BR)
Dag (ANS)

Arbeidsutvalg:

Havnestyret har oppnevnt fast arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget består av 3 medlemmer og fungerer som byggekomite og forhandlingsutvalg utgått fra havnestyret.

Arbeidsutvalget består av følgende medlemmer:

Lena Hamnes, leder
Børre Nilsen
Egil Wiik

Havnesjefen tiltrer utvalget etter behov.

Havnestyrets virksomhet

Havnestyret har avholdt i alt 6 styremøter hvor det ble behandlet 25 saker, 21 referatsaker samt orienteringer fra havnesjefen tilknyttet løpende drift.

Havnestyremøtene har vært avholdt på kveldstid. Et møte ble avholdt i Laukvik og et i Henningsvær, med lokale orienteringer og relevante befaringer.

Det er samlet utbetalt kr. 80.784,- i godtgjørelse til styrets medlemmer for 2020.

Havneadministrasjonen

Havneadministrasjonen og havneoppsynet har i 2019 bestått av 4 faste- og 1 deltidsstilling (renhold) under ledelse av havnesjef Ole Osland. De faste ansatte består av 4 menn og 1 kvinne.

Administrasjonen består av havnesjef og økonomikonsulent. Havneoppsynet består av to havnebetjenter. Det er også en deltidsstilling som renholder som foruten havnekontor og fellesområder, leies ut til renhold hos leietakere. Samlede kostnader til lønn- og sosiale utgifter inkl. arbeidsgiveravgift, godtgjørelser m.v for havnestyret, havneadministrasjonen og havneoppsynet utgjør ca. 31% av totale inntekter.

3. Havnedriften i 2020

3.1 Strategisk planlegging

Havnevesenet har som mål og oppgave å legge til rette for at forholdene for transport- fiskeri- og fritidstrafikken i kommunens havner og farvann kan utvikles til beste for brukerne og kommunen. Foretaket har egne oppdaterte vedtekter fastsatt av kommunestyret 14.12.2020, som understreker at foretaket skal styres gjennom strategisk havneutvikling.

Det er utarbeidet strategisk havneplan for Vågan Havnevesen KF (Strategiplan 2011 – 2021) hvor målet har vært å framstille en plan som skal gi oversikt over dagens situasjon og beskrive tiltak for videre utvikling av kommunens havner og forholdet til havneadministrasjonen. "Strategiplan 2011 – 2021" ble godkjent av havnestyret i møte 15.12.2011.

I forbindelse med årlige budsjettbehandlinger vedtas økonomiplan/handlingsplan for de kommende 4 år. Dette ble også vedtatt for 2020-2023 med konkrete prosjekter/tiltak for gjennomføring i planperioden. Dette rulleres årlig og innarbeides i årlige budsjetter som vedtas av kommunestyret.

Vågan havnevesen KF utarbeidet og havnestyret vedtok nytt regulativ for anløpsavgift, inkl selvkostregnskap, vederlag og godtgjørelser for bruk av kommunens sjøområder for 2020.

3.2. Tiltak i 2020

Av viktige saker som er gjennomført eller påbegynt/pågår gjennom året kan nevnes:

- **Osan syd - nærings og industriområde**

Etter arbeidet med skisseprosjekt som ble utarbeidet i fellesskap mellom grunneierne i området, ble det i 2019 gjennomført takstering av de enkelte tomter. Dette for å legge grunnlaget for videre utvikling av området. Det ble i 2020 gjennomført en anbudskonkurranse for gjennomføring av reguleringsplan for området som helhet, inklusive innkjøringer, infrastruktur og arealdisponering av tomtene. Grunneierne vurderer ulike utviklingsmodeller, hvor felles selskap eller utbygging gjennom avtaler står sentralt. Oppstartmøte vedr. regulering ble gjennomført med kommunen høsten 2020. Reguleringsplanen forventes vedtatt våren 2021. Opplysningsvesenet/Clemens eiendom koordinerer reguleringsprosessen på vegne av grunneierne i fellesskap og i en tett dialog med oss. Vi mottar betydelig interesse fra aktører og bedrifter med interesse for å etablere seg i området.

- **Renovering av Fergekaia ved torget i Henningsvær**

Renovering av fergekaia ble i hovedsak finansiert gjennom tilskudd fra Nordland fylkeskommune og gjennomført i regi av Vågan havnevesen KF. Renoveringen ble gjennomført og fullført av lokal entreprenør i 2020 med et svært godt resultat.

- **Renovering av servicehuset i Svolvær gjestehavn**

Servicehuset har fått ny ytre kledning og blitt oppgradert innvendig etter omtrent ti års omfattende bruk. Renoveringen er gjennomført i egen regi av havnebetjenter som følge av ledig kapasitet grunnet pandemien.

- **Oppgradering av fortøyninger til flytebrygger**

Vågan havnevesen KF gjennomførte oppgradering av fortøyningene/bytte av toppdekker på flere av foretakets flytebrygger i flere havner gjennom 2020, nødvendige investeringer og vedlikehold grunnet stor slitasje.

- **Landstrøm til Kystruten – forprosjekt**

Vågan havnevesen KF gjennomførte høsten 2020 oppstart av forprosjekt for å utrede grunnlaget for å etablere land- og ladestrøm til kystruten. Dette forprosjektet støttet av Enova er i samarbeid med Harstad havn og Sortland havnevesen KF, og hvor Vågan havnevesen KF er prosjekteier og ansvarlig koordinator for havnene. Sweco er innleid som prosjektledere. Forprosjektet avsluttes våren 2021 med en mulig etablering i 2022.

I løpet av året er det dessuten avholdt årlige ISPS- øvelser og revidering av planverk tilknyttet dette.

3.3 Havnedriften

Gjestehavnene

Nye flytebryggeanlegg i Svolvær og Henningsvær har gitt et betydelig kvalitetsløft for besøkende fiskeflåte om vinteren og fritidsflåte om sommeren. Dette har medført økt besøk, ikke minst som

følge av god vintersesong for fiskeflåten. Vi fikk i 2020 en kort og svært hektisk sesong på sommeren for reiseliv og fritidsfartøy som besøkte kommunens havner, og da var økt kapasitet svært viktig for å imøtekomme behovet. Høsten 2020 var imidlertid svært rolig som følge av pandemien. Vågan havnevesen KF leier også ut flytebrygger og fastplasser til reiselivsbedrifter som driver med RIB-båter og Trollfjordcruise. Her har vi sett en økt aktivitet de senere årene, med til dels stor konkurranse mellom bedriftene. Aktivitetene samlet sett gir store ringvirkninger også til næringslivet på land, noe som er svært positivt.

Skipstrafikken

2020 ga som helhet en betydelig nedgang i antall fartøy med unntak av fiskefartøy som fikk en fin økning. Tilsvarende medførte pandemien en omfattende nedgang i godsmengde over kai. Tabellen under viser også en betydelig nedgang i innenriks trafikk, noe som særlig dreier seg om nedgangen i hurtigruten. Samtlige cruise fartøy ble kansellert i 2020. Oppsummert gir tabellen under et konkret bilde av utviklingen i 2020:

	2019		2020	
Trafikktype	Antall anløp	Br. Reg. tonn	Antall anløp	Br. Reg. tonn
Innenriks	2.680	8.153.737	1.843	5.157.314
Utenriks	74	487.136	85	270.765
Fiskefartøy	2.752	115.308	3.630	199.131
Fritidsfartøy	1.444	15.450	1.411	14.556
Orlogsfartøy	40	34.484	3	1.792
Sum total	6.990	8.806.115	6.972	5.643.558
Gods offentlig kai	tonn	139.903	tonn	15.996

Utleie av lokaler

Vågan havnevesen KF har betydelige inntekter fra utleie av kontor og lager i dagens havneterminal og det gamle havnelageret. Lokalene var 100% utleid gjennom 2020. Som følge av covid-19 fikk enkelte leietakere reduksjon i husleie for kortere perioder i 2020.

4. Redegjørelse for driftsregnskapet

Regnskapets inntektsside

Med bakgrunn i lovpålagte og vedtatte avgifter, vederlag og godtgjørelser skal Vågan Havnevesen KF som utgangspunkt drives i balanse med vedtatte budsjetter og være selvfinansiert. Budsjetterte inntekter baserer seg på de forventninger man har til hva havna vil generere av trafikk det enkelte år. Vågan Havnevesen er i stor grad avhengig av eksterne rammebetingelser og konjunkturer m.v. for å oppnå våre mål.

Regnskapets utgiftsside

Kostnadene fordeler seg i hovedsak regnskapmessig som faste og variable kostnader. Faste kostnader er husleie, lønn, avdrag og betjening av lån med videre. Variable kostnader er kostnader til strøm, snørydding, renovasjon, transporttjenester m.v som er vanskelige å forutse når det utarbeides budsjett. Utgifter til uforutsett vedlikehold, snørydding av kaier og flytekaier samt driften av servicebygget er ekstrabelastninger som innvirker på lønnsbudsjettet til havneoppstyret.

Driftsregnskapet 2020

Driftsinntekter og utgifter

Vågan havnevesen KF hadde i 2019 samlet sett driftsinntekter på kr. 11.122.724,-, mens driftsutgiftene beløp seg til kr. 9.239.010,- noe som ga et positivt brutto driftsresultat på kr. 1.883.714,-.

Eksterne finansutgifter- og inntekter / Avdrag og renter

Det er gjennom året nedbetalt lån med kr. 1.227.250,- i tillegg til renter med kr. 675.412,-. Det er bokført finansinntekter med kr. 5.560,-.

Inkludert motpost avskrivninger på kr 2.336.118,-, viser regnskapet et netto positivt driftsresultat på kr. 2.322.730,-. Etter budsjettendisposisjoner i regnskapet, ga driftsregnskapet totalt sett et mindreforbruk etter 2020 på kr. 686.000,-.

Investeringer

Det er gjennomført investeringer i varige driftsmidler i 2020 for kr. 2.407.940,-, herunder blant annet:

- havneoppsynet (kaidekker, fornying lys LED i Havneområdet mv)	kr. 244.231,-
- Fornyning servicehus	kr. 100.130,-
- Østhavna:	kr. 18.583,-
- Nybygg Svolvær havn (Forsterke strøm til Brim, Skilletrafo, graving/asfaltering foran kulturhuset, Planlegging Osan syd,	kr. 557.425,-
- Fergekai i Henningsvær	kr. 1.106.953,-
- Landstrøm kystruten	kr. 399.200,-

Vågan havnevesen KF har mottatt kr. 1.000.000,- i tilskudd fra Nordland fylkeskommune til renovering av fergekaia i Henningsvær. Vi har også inntektsført kr. 1.903.493,- fra salg av tomt til Thon hotellbygg as.

Avsetninger Selvkostfond

Fra og med regnskapsåret 2012 ble det iverksatt forskrift om «Selvkostregnskap» vedrørende anløpsavgiften, jfr. Havne- og farvannsloven av 2009, § 25. «Selvkostregnskap skal utarbeides hvert år. Forskriften innebærer at det ikke er anledning til å beregne overskudd over tid. Etter 5 år må regulering av avgiftssatsene tilpasses slik at fondet blir tilnærmet nullet ut. Fra årene 2012-2016 opparbeidet Vågan Havnevesen akkumulert overskudd fra anløpsavgiften. En justering av avgiftene og økt bruk av fondet medførte reduksjon i fondet i påfølgende år. Selvkostfondet hadde gjenstående ved starten av 2020 kr. 68.241,-. For 2020 ga driften et underskudd på selvkostfondet kr. -938.888,-. Motregnet fondskapitalen ved årets begynnelse gir en samlet akkumulert fremføring av underskudd til bruk kommende år kr. 870.647 (se note 10). Vågan havnevesen kf planlegger en revisjon av selvkostmodellen i løpet av 2021.

Med ny havne- og farvannslov fra 2020 ble for øvrig anløpsavgift erstattet med farvannsavgift, og kommunestyret har derfor vedtatt ny forskrift i sakens anledning. Lovendringene medfører lite praktiske endringer eller konsekvenser for vår selvkostmodell eller selvkostregnskap.

Tiltak for effektivisering av driften

Tiltak for effektivisering av drift vurderes fortløpene. Vi ser en effekt av å ha innført Vipps-betaling i havnene og en effektivisert innrapportering fra RIB, Trollfjordbåter mv. Tilsvarende gjennomførte vi innkjøp av mer moderne faktureringsystem tilknyttet fartøyregistrering i 2019, og ser en betydelig effektiviseringsgevinst gjennom det, foruten at vi fanger opp flere fartøy. Regnskaps- og innkrevingsrutiner foregår i samarbeid med kommunens økonomi- og IKT-avdeling. Vågan havnevesen KF har gjennom året hatt en god kostnadskontroll i sin virksomhet, noe også årets resultat viser.

Instruks for økonomisk internkontroll

Vågan havnevesen KF har gjennom 2018 og 2019 utviklet egen Instruks for økonomisk internkontroll, og denne ble vedtatt av havnestyret i sak 33/19.

Vågan havnevesen KF er pålagt å ha utarbeidet og implementert et system for økonomisk internkontroll i vår virksomhet. Mangel av slik er påpekt av revisor ved revisjon av vårt regnskap de siste to årene. Vi har derfor gjennom 2020 videreført arbeidet med å utvikle en instruks for økonomisk internkontroll. Målet er å ha et internkontrollsystem som både er tilpasset vår virksomhet med tanke på omsetning, antall ansatte og vår virksomhet, og som faktisk er presist nok til å bli benyttet av alle ansatte.

Vågan havnevesen KF har ca. 10-12 mill. kroner i omsetning, hvorav noen få, store kunder står for mye av omsetningen. Vi er kun er 4,2 stillinger i organisasjonen som jobber tett i samme arbeidssted. En utbedelse av økonomisk internkontroll skal tilpasses bedriften og dette har vi hatt som rettesnor ved utbedelsen av instruks.

Instruksens pkt. 1. innleder med formålet for instruks og forankringen i forhold til lovverk og forskrifter samt vedtak gjort av kommunestyret. I pkt 2 forankrer vi instruks til våre etiske verdier og forankring. I pkt. 3 har vi en gjennomgang av rutinebeskrivelsene for håndtering av områdene fakturering, betalinger, reiser og reiseregninger, lønn, årsbudsjett og budsjettoppfølging og merverdiavgift.